

"GLAS NARODA"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovenski Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18TH STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDURZENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan in izvzemni sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18TH STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

Potrebne politične smeri

Evropski narodi se ozirajo proti nam—v Ameriko. V Atenah umirajo na javnih trgi Grki, kričajo s svojimi zadnjimi močmi—"demokracija" in "Roosevelt"—in te Grke streljajo—naši zavezniki, Angleži—potem ko so prosili, da se tudi Amerika vdeleži borbe za njihovo svobodo in jim pomaga v njihovih pravičnih zahtevah glede osvobojenja njihove tragične domovine.

Anglija se zanima za njihove, grške, zadeve—toda naša republika nima nikake politične smeri tam, na skrajnem jugu Balkana. Pri nas, v Ameriki, tudi nimamo nikake smeri glede Italije in Belgije.

Naša vlada se je sicer javno izjavila proti takozvanemu izolacionizmu, toda kljub temu se ravna po pravilih te smeri—v političnem pogledu. In prave međarnostne ne moremo dosegati edino s pomočjo našega vojaštva—kajti nesmiselno je delovati v svetovnem pogledu le potom vojaštva brez takozvanega političnega sodelovanja.

Naša vlada tudi ne more prevzeti politične odgovornosti s tem, da predlaga načrt za ustanovitev svetovne varnostne organizacije na ta način, da mirno gleda, kako naš zaveznik—Anglija skuša usiliti reakcijonalno vlado jedva osvobojeni Grški.

Državni oddelek naše vlade, ki je bil nedavno reorganiziran, bo vsekakor moral nekaj ukremiti. Pred vsem bo treba poskrbeti za to, da se ustanovi v Evropi trajni mir in red in sicer na ta način, da naša vlada ne bo podpirala tamošnje reakcijonarne in fašistične vlade s pomočjo naše vojske, temveč, da bo zahtevala, da dobe tamošnja ljudstva, ki se upirajo fašističnim in vsljenim jinim "vladam", svoja zastopava pri njihovih začasnih vladah. Naša vlada mora zahtevati, da bodo v evropskih vladah zastopane vse stranke od leve do desnice in da v teh provizoričnih vladah ne bo uiti enega kvizlinga in bivšega fašističnega kolaboracionista.

Vlada Zjedinjenih držav mora porabiti ves svoj vpliv, da se čim preje vključi sedanja angleška politika in čudno posredovanje Anglije v ravnokar osvobojenih državah Evrope, oziroma na Grškem, v Italiji in Belgiji. Ako vlada tega ne storiti, potem smo uverjeni, da ne bo dolgo, ko pride v imenovanih "osvobojenih" deželah do demonstracij—ne le samo proti Angliji, temveč tudi proti Zjedinjenim državam. Ako ne pride v kratkom do, tega, potem je povsem naravno, da bodo stranke levice v kratkem dobile na milijone novih pristašev.

Ako bi naša vlada zaenzo z Anglijo skušala vzdrževati na krmilu Petaina in Lavala v Franciji s pomočjo bajonetov, bi že davno zavladala v Franciji splošna revolucija. K sreči je prišel v Franciji De Gaulle na krmilo, kateri je takoj pripoznal voditelje levice kot zastopnike večine tamošnjega prebivalstva. Sedaj ima Francija pravo narodno vlado, v kateri so zastopane vse stranke francoskega naroda in tamkaj vlada vsestranski mir in red.

Povsem naravno je tudi, da se mali narodi vedno opirajo na velike; s tem pa še ni rečeno, da mora baš vsled tega ustanoviti Anglija nekakre lučarske vlade za te narode, kajti znano je vsemu svetu, da takih vlad niti eden narod na svetu ne mara. Vsled tega mora naša vlada porabiti ves svoj vpliv in skrbeti za to, da dobe evropski narodi take vlade, kakoršne si žele. Šele potem bo v Evropi zavladal pravi mir in vsi tamošnji narodi bodo postali naši prijatelji in—tretja svetovna vojna bo nepotrebljena.

Današnji položaj v Evropi je pa tak, da se tamošnja ljudstva še vedno bore za svobodo in sicer—proti svojim osvoboditeljem, kajti angleški osvoboditelji postopajo proti "osvobojenim" narodom ravno tako, kakor so z njimi ravnali nacijsi.

NOVA IZDAJA

Hammendorf SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevidec vsega sveta, ki so tako potrebi, da morate slediti danšnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

NOVA KRIZA POLJSKE VLADE V LONDONU

Napisal za ONA Donald Bell

Ko je ministrski predsednik poljske vlade v izgnanstvu Stanisław Mikolajczyk odstopil, je v bistvu podpisal obsođbo na smrt londonske poljske vlade.

Posledica njegovega odstopa bo eliminacija te vlade kot politični faktor. Nobena sledča vlada ne bo mogla imeti iste moći in istega priznanja. Ob last vlade, ki se nahaja v izgnanstvu namreč ni utemeljeno na priznanju naroda — ki je vedno negotovo za vlado katere ozemlje je zasedel sovražnik. Tudi na legalnosti ne more biti popolnoma bazirana, posebno pa ne v slučaju te poljske vlade, ki je v pogledu legalnosti zelo dvomljiva. Poljska ima namreč dve konstituciji — eno demokratično, ki je bila sprejeta v začetku tretjega desetletja tega stoletja, in naprej fašistično konstitucijo iz leta 1925, katere demokratični del poljskega javnega mnenja ni nikdar sprejel.

Poljska vlada v izgnanstvu je sestavljena na podlagi te druge konstitucije. Njena pravica do legalnosti je utemeljena na le na podlagi tega, da je neposredni naslednik one vlade v Varšavi, ki je bila na krmilu, predno je bila pregnana od Nemcev. Lublinski komite za narodno osvoboditev pa je osnovan na podlagi prve, torej demokratične konstitucije, ki velja v tej moderni Poljski kot edina veljavna, temelj političnega življenja.

Ako imamo pred seboj zamejno vlado, ki nikakor ne more dokazati, da jo narod podpira, a ima na drugi strani tudi nesigurno podlago v pogledu legalnosti — kaj naj ji potem daje njen oblast? Jasno je, da je eno: stabilnost ne-petrgano trajanje od onega trenutka naprej, ko je bila še doma in neoporečno legalna, podprta od naroda in veljavna. Taka vlada more trditi, da je simbol trajnosti in da je potres in zaupnik narodove volje. Poljska vlada je bila že enkrat menjana, in sicer po potrebi. Ko je poljski ministrski predsednik Władysław Sikorski izgubil svoje življenje o prilikl letalske nesreče 1. 1943, mu je predsednik poljske republike pač moral imenovati naslednika. Svet je tega naslednika sprejel, in Mikolajczyk je postal Poljakom in svetovni simbol Poljske. Njegov odstop je nov prelom kontinuite, trajanja, poljske vlade — kot tak pobija temeljno osnovo, na kateri stoji poljska zamejna vlada. Malo verjetno je, da bo britanska vlada, ali katerakoli vodilna država zedinjenih narodov priznala novo poljsko vlado.

Mikolajczyk je seveda dobro vedel, kaj dela — on si gurno ni pozabil, da je britanski zunanjji minister Anthony Eden v začetku tekocnega leta izjavil v angleški spodnji hiši, da bo Velika Britanija priznala poljsko vlado v izgnanstvu "tako dolgo, dokler ga Mikolajczyk njen ministrski predsednik". To je najbrže vzrok, da je Mikolajczyk vse te zadnje mesece ugibal in čakal in šele takrat podal svojo odstavko, ko je res vee že poskusil in do zadnjega izčpal vse možnosti sporazuma. Kako je neki prišlo do tega, da je v teh okoliščinah podal Mikolajczyk svojo odstavko?

Nekaj podatkov je zdaj na razpolago o tem, kaj je g. Mikolajczyk obravnaval tukaj v Ameriki o priliku svojega zadnjega obisku v tej deželi. Ni sicer mogoče do zadnje pišece pregledati zanesljivost teh podatkov, toda viri iz katerih prihajajo, so bil v preteklosti že ponovno dobr... Morda podatki niso popolni, toda nekaj vpogleda vendar dajejo vede, da, dokler imamo od vase, da, dokler imamo od vase,

to, kaj se je godilo.

Ko je bil Mikolajczyk začetkom junija v Washingtonu, je imel pred vsem važne razgovore s predsednikom Rooseveltom, na dr. mestu pa s profesorjem Oscar Langejem. Jaso je pred vsem, da se je poljski ministrski predsednik prepričal, da Zedinjene države nečce tvegati svojih dobrih odnosov s Sovjetsko Unijo v prid nekaterim trmastim elementom poljske zamejne vlade. Svetovano mu je bilo, na se pobota z Rusijo, mesto da bi računal na spor med zaveznički vojski po vojni. Predsednik Roosevelt je bil pripravljen pomagati Poljakom le v toliko, v kolikor to ni podiralo njegovih načrtov za povojni svet, ki so bili pozneje formulirani v Dumbarton Oaks.

Profesor Lange pa se je bil vrnjal iz Moskve, in je povedal, da so nekateri člani londonske vlade spletljivi v Moskvi. Rusom in onim Poljakom, ki so takrat pripravljali takozvani lublinski odbor.

Mikolajczyk ni mogel doseči pri svojih tovarisih v Moskvi, in onim Poljakom, ki so takrat pripravljali takozvani lublinski odbor. Mikolajczyk je dobil obvestilo, da bo komite osnovan, čim predreje Rusi na prave poljsko ozemlje — ako namreč ne pride prejdo sporazuma med Moskvo in poljsko vlado. Mikolajczyk je bil sprejet od Stalina, mu je reklo, da Poljska kot ubožna država ne bi mogla prenesti izgube petrolejskih polj pri Drohobyczah, nakar mu je Stalin brez vsakega pomisla ponudil, da jih dobi Poljska v zakup za 99 let. Glede odškodnine z ozemljij na zahodu je Mikolajczyk priporabil, da je preveč milijonov Nemcev naseljenih v teh krajih. Stalin mu je ponudil rusko pomoč za rešitev tega vprašanja. Ako Poljska ne bo hotela, je namignil Stalin, da bo Sovjetska Rusija rešila na svoj način zadevo ozemlja do Odre.

Ko je Mikolajczyk odstopil, je izvojeval svojo največjo znamo, ko so mu sledili vse delegati poljske kmečke stranke. To je največja in najbolj vplivna stranka na Poljskem — brez strahu je mogoče reči — da se spoji lublinski odbor s poljsko zamejno vlado na konstitucijski podlagi stare konstitucije, ki je demokratična. To bi bilo rešilo domače probleme na Poljskem. V pogledu znamenitih problemov, pa je bilo tre-

ODLOMKI IZ DOMACEGA CASOPISJA

Nekomentator je te dni z ozirom na položaj na Grškem dejal potom radio oddaje WMCA: "Današnja Grška predstavlja je te dni vsemu svetu moderno odisejo junaštva. Danes imamo ves priliko opaževati, kako se zna današnja Grška boriti za svojo svobodo. Sredi junaške borbe pa opažamo žalostno sliko angleškega vojaštva, katero strelja grške junake narodne osvobojilne fronte, katero je grški narod ustavil tekmo prvega meseca po ukrašanju nemških divjakov na Grško".

"The Free Press" v Detroitu, Mich., se bavi z svarirom angleškega ministra inovranjih del, Edena, ki je svetoval našemu državnemu oddelku, naj se briga za svoje lastne zadeve, in pride do zaključka, da tako svarirom ni prav nič koristno za povojsno-ameriško prijateljstvo. Potem nadaljuje: Glavno vprašanje je sedaj, bodo li Grška, Italija in druge osvobojene države Evrope zamogle izbrati si svojo vlado, kakoršno si žele tamošnja ljudstva, ali se jih pa bodo prisilili, da se zadovolijo z "vladami", kakoršne bodo odbrali v Londonu... Pri nas, v Ameriki odklanjam to pravico, pač pa želimo, da po vojni zavladava mir in jedinstvo".

*

V newyorških "Daily News" citamo članek, v katerem dotedenjni člankar zatrjuje, da sedanji, oziroma druga svetovna vojna ni nič drugega, nego vsej navaden, toda iskren pozitivni belih ljudi, vinciči same sebe in tako pripraviti vse potrebitno drugopoltnih narodom za prihodnje vladnjenje sveta... Članek se menda ne moti.

*

Bostonski "Globe" povdarija v svojem članku glede intervencije Anglije na Grškem, da je sicer dobro posiljati inozemsko vojaštvo v kako deželo, katero se bori za svobodo, da se v taki deželi vzdržuje mir in red, in pristavlja: "da je tudi Hitler na isti način pričel svojo žalostno pot osvajanja".

*

V dnevniku "Washington Post" je bil objavljen članek v katerem se bavi z obrambom Nemcev na njihovi zapadni fronti, in pride do zaključka, da se v taki deželi takoj posiljati inozemsko vojaštvo v kako deželo, da zavezniki posiljejo na zapadno fronto trikrat toliko število vojaštva in vojnega materiala, kakov ga imajo tamkaj sedaj.

*

Čicaška "Sun" izraža v svojem uvodniku nado, da bodo ameriško postopanje v osvobojenih deželah pravično: pri tem se pa spominja našega delovanja in postopanja v znani aferi DeGaulle proti Giraudu in svetnici, da v nadalje tako postopanje ne bodo "držalo".

*

"Atlanta Journal" v Atlanta, Ga., se čudi kako je mogoče, da sedaj pri nas pomanjkuje žveplenje—kajti cigaret je pri nas tako malo, da jih sploh ni potreba prizigati.

*

Razveselite svojega prijatelja za Božič

Pošljite nam \$2.50 in mi mu bomo v Vašem imenu pismeno voščili božične praznike, poleg tega mu bomo pošiljali tudi štiri mesece "Glas Naroda."

Uverjeni bodite, da bo Vašega voščila in božičnega daru resnično vesel.

Uporabite ta naročilni listek

"GLAS NARODA"

216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Pošljite za — mesece "Glas Naroda" na naslov:

Moje ime je:

Moj naslov:

Tukaj priložim M. O. za \$

Pričnite pošiljati dne

Za 4 mesece \$2.50; za pol leta \$3.50; za celo leto \$7.

Joseph Zalar,
tajnik JPO-SS.

POROČILO IZ GRŠKE

Napisal za ONA Constantine Poulos

(Posebni poročevalec a časih. Smatramo, da smo zgenture Overseas je prisostoval kot očividne nekate danes so angleške strojnice o-rični dogodkov zadnjih dñi v brnjene proti nam in britanski Atenah in pošilja naslednje tanki se vale proti našim deopombe, ki so bile nekaj dni demonstrantom, prav kot so tozadržane. Komentar k tej delali nemški tanki....)

Ameriški tovorni avtomobili s svojimi hladnimi belimi zvezdami se vale skozi atenske ulice, polni angleških vojakov v polni opremi, s čeladami na glavi, na potu proti delavskim naseljam v bližini pirejske Luke. Za njimi vlečejo ameriški jeepi težke havbice. Tudi angleški oklopni vozovi se pomikajo v isti smeri in z njimi gredo stršni Sherman tanki ameriškega proizvoda.

Pripetilo se je natančno tako kot so si bili izračunali grški fašisti. Britanske čete in britansko orožje služi zdaj proti grškim patriotom, katerih imenje se ne krije z imenjem britanskega ambasadorja na Grškem, ali z imenjem grškega kralja in njegovih fašističnih pristašev.

Eden prejšnjih grških ministrov mi je dejal naslednje: "Velika Britanija bo moralata drago plačati. Grki so posenet narod. Ta bahava procesijo tankov, o katerih vemo da jih je zgradila Amerika, so prišli sem v našo deželo dolgo potem, ko so bili vsi Nemci že pregnani iz naše dežele.... Grški narod tega ne bo pozri. Neglede na to, da li so desničari ali levica, Grki so v pretežni večini proti tujemu vmesovanju. V naši zgodbini je mnogo dokazov za to. Toda danes bomo še bolj gremko in trpko občutili kot v prejšnjih

Sophoulis je odnehal, toda naznačil je obenem, da bo izstopil iz vlade z vsemi člani liberalne stranke. Leeper je na to odgovoril, da tega ne sme storiti, ker bi to napravilo v Londonu slab vtis. Pravijo, da mu je Sophoulis odgovoril naslednje: "Prijatelj sem sicer Anglij in Angležev, ujem pa suženj...."

Angleško vmešavanje v gr-

ske notranje zadeve je doseglo tako stopnjo, da morajo Griki, ki so prestali osem let počela, računati zdaj s civilno slovenskimi naselbi v Ameriki.

vojno. Ne glede na to, kakšen izid te borbe, jasno je, da zbirajo Slovenci in drugi Ju-

bodo izgubili Angleži vse ono govorano obleko in denarne

prijateljstvo, katero so uživali prispevke v pomoci trpežemu

med Grki od leta 1821.

Angleški general Scobie je di jaz poročam iz naše nasel-

dal nabiti na zidove v Atenah bine Wankegan-No. Chicago,

proklamacijo, pod katero so Ill., da tudi takaj ne držimo

Griki napisali nemške besede:

"Feld Komandant".

Smrt rojaka Martin Zelenca

iz Woodsida, L. I.

Na svojem domu v Woodsida, L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Pokopan bo v pondeliek, 18.

decembra ob 10. s sv. mašo v St. Sebastian Church, Wood-

side, L. I., na St. John's Ceme-

tory v Middle Village.

Doma je bil iz Žirov pri Skofji Loki.

Zapušča ženo Jennie ter si- na Williamsa, ki je v armadi v Italiji, hčer Agnes, omoženo Hughes ter enega brata.

Naj mn bo lahka ameriška grunda, njegovim zaostalim pa naše sožalje!

POROČILO IZ NEMCIJE

Bern (ONA). — Različna poročila, ki prihajajo iz severnih predelov Švice trde, da se nahaja v nemškem Schwarzwaldu najmanj 75,000 pobeglih prisilnih delavev in dezerterjev, ter bivših nemških vojnih ujetnikov, od katerih si mnogi prizadevajo, prebiti si pot v Švico.

Nemške obmejne straže in žandarmerija ste popolnoma nezadostni, da bi mogli biti kos nalogi, preprečiti pot takim množicam beguncem. Radi tega postaja nadzorovanje švicarske meje čedalje manjšo. Gestapo oddelki v manjših obmejnih krajih baje dobro vedo, da obstaja obširna organizacija za oskrbo teh ljudi. Toda tem obmejnima stražam manjka potrebno moštvo da bi izvedle učinkovito kontrolo.

Del težave je tudi ta, da so kmetje v badenski oblasti tako potrebeni delavskih sil, da radi sprejemajo pobegle industrijske delave, ne da bi — kot jih to nalaga nacistični zakon — obvestili o tem nemške oblasti.

London (ONA). — Kralj Zog je predal pred kratkim angleški vladu memorandum, v katerev je razložil, kako naj bi bila organizirana vlada v Albaniji. Sprejem tega dopisa je bil tako hladen, da je Zog zdaj celo odločil se steti se z nekim manjšim uradnikom zunanjega ministerstva.

Zog tudi ne kaže nobenega nagnjenja, da bi predal časopisu svoje ideje — najbrže radi tega, ker dobiva poročila iz svoje zemlje, iz katerih je razvidel kako močan je v narodu pokret narodne osvoboditve.

AKCIJA ZA POMOC

Waukegan, Ill. — Iz vseh pekla, računati zdaj s civilno slovenskimi naselbi v Ameriki vojno. Ne glede na to, kakšen izid te borbe, jasno je, da zbirajo Slovenci in drugi Ju-

bodo izgubili Angleži vse ono govorano obleko in denarne

prijateljstvo, katero so uživali prispevke v pomoci trpežemu

med Grki od leta 1821.

Angleški general Scobie je di jaz poročam iz naše nasel-

dal nabiti na zidove v Atenah bine Wankegan-No. Chicago,

proklamacijo, pod katero so Ill., da tudi takaj ne držimo

Griki napisali nemške besede:

"Feld Komandant".

Smrt rojaka Martin Zelenca

iz Woodsida, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

L. I., je včeraj popoldne umrl Prva pošiljatev obleke je zna-

poznanu rojak Martin Zelenec.

Podlegel je raku v starosti 61

let. Njegovo truplo leži na in prosijo za obleko in denar,

denar 3958 — 65th Pl., Wood-

side, L. I.

Zastopniki SANSA in JPO

delajo skupno kot en "team"

Pisana Mati

Spisal: J. F. MALOGRAJSKI

(30)

Zaduh prostori Kljukčeve gostilne so bili Mlakarici že davno ljubiši, nego sveta in prostorna domača hiša. Ljubezen je ni bila privreda k Mlakarju in zato se nje sreča nikdar ni prav udomačilo v njegovi hiši. Vzela ga je bila, ker si je obetala pri njem udobno, prijetno življenje, ali vzela bi bila ravno tako kakega drugega, če bi ji bil nudil tisto, ali celo več. Ljubezni, tiste ljubezni, ki je pripravljena tudi na žrtve, njeni sreči menda sploh ni poznalo. Zato so ji bile tudi dolžnosti, ki jih je imela kot zakonska žena svojemu možu nasproti, povsem tuje. Nič se ji ni zdelo pregrešno, če je moževno premoženje zapravljala in niti na misel ji ni prišlo, da se stori kriva tativine, ako prazni moževno kaščo v to svrhu, da streže svoji strasti. Pri takih razmerah ni bilo nič čudno, da se je dvigala vedno višje stena med Mlakarjem in njegovo ženo. Še ni vedel za vse njene napake, a čutil je, da ga ne ljubi, čutil, da ga ni nikdar ljubila, da je temveč trezno računila, ko ga je jemala. In to ba je delalo nesrečnega. Doma je bil nezadovoljen, zato je hodil čim dalje pogosteje z doma, ne vedoč, da daje s tem ženi čim dalje več prilike za njena slaba početja.

Pred nekaj časa se je bil priklatil v ta kraj nek Italijan. Trdil je, da je konjski trgovec; hodil je res gledat konje, a kupil ni nikdar nobenega. Klatil se je včasih po oklici, večjidel pa je presedel v gostilni pri Kljukcu. Ondi je občeval z raznimi ljudmi, ki so prihajali in odhajali, ne da bi bil kdo domačinov znal, kaj je njih opravek. S tem Italjanom je sklenila Mlakarica hitro prijateljstvo. Pravil ji je mnogo zanimivega o svojem potovanju, pravil o deželah, o katerih Mlakarica prej svoj živ dan ni slišala, a vmes se ji laskal, da ji je sreča poskakovalo veselja. Njeni njezini murnosti je neizmerno prijalo, ako ji je reklo, da je krasna in da lepše ženske še ni videl svoj živ dan. Ždaj je že rekel njen mož kaj takega! Da morda ni imel povoda za to in da je imel morda njen mož kaj boljega opraviti, nego govoriti z njo na take načine, to Mlakarici ni prišlo na um. Nasprotno, bila je prepričana, da je tako, kakor je pravil Italijan in jezilo jo je, da ni njen mož zapazil vsega tega, ali pa da se ni brigal za take stvari.

Zato pa je bila tem bolj Italijanu hvaležna in kmalu je bila vsa zaverovana vanj. Prišlo je tako, da ni mogla več strepeti brez njegove druščine, in da je bila nesrečna, če je kam odšel, ali če je bil mož doma, in ni mogla iz tega vzroka v gostilno.

Da bi mu svojo hvaležnost pokazala tudi dejansko, je ona plačevala zanj pijačo in on je rad videl to. Pa tudi za tak prigrizek je zmeraj poskrbel. Prinesla je zdaj kak kos svinjine, zdaj kako kuretinu s seboj. Italijan pa je jedel eno hot drugo z veliko slastjo ter hvalil Mlakarico na vse pretege.

Posledice takega počenjanja niso mogle ostati prikriti in naposled jih je moral zapaziti tudi Mlakar, dasi je zadnje čase hudo zanemarjal dom in se je zdele, kakor bi mu bilo vseeno, naj se godi kar hoče v njegovi hiši. Pogrešil je že marsikaterikrat kaj, ne da bi se bil posebno razvnel. Če je vprašal ženo po tem ali onem, mu je znala vsako stvar poskusiti tako, da ji je večkrat verjel. Toda nekega popoldne je bil dobil gosta, ki mu je bilo treba postreči in ga nekoliko pogostiti. Reče torej ženi:

"Škuhaj par mesenih klobas in pripravi malico!" Mlakarica pa zamrdne in reče:

"Kje pa so tiste klobase, ki naj jih skuham?"

"Pod streho menda!"

"Pod streho ni nič klobas!"

Mlakar se začudi, a ker mu ni kazalo, pričakati se s svojo ženo, ko mu je sedaj gost v sobi, priponmi:

"Pa skuhanj torej par krač!"

"Tudi krač ni več!"

"Torej kak drug kos!"

"Jaz sem bila včeraj pod streho, pa nisem videla nobenega kosa več!"

"Kaj? ... Svinjina naj bi bila že pošla? To ni mogoče, nisem zaklali vendor to zimo štiri prašiče!"

"Zastraš mene lahko deset! Jaz vem le toliko, da svinjine nič več ni!"

"To ni mogoče!" ponovi Mlakar. "Jaz ne vem, da bi jo bili toliko jedli! Nasprotno, še ni dolgo tega, ko sem te hotel vprašati, zakaj pride tako poredkoma na mizo. Kam je torej meso?"

Ona skomizgne ravnodušno in odvrne nesramno:

"Jaz ne vem! Če ne verjamem meni, pa pojdi sam gledati!"

Upala je, da bode izhajala tem bolje, čim predrznejša bo.

Mlakar gre res pod streho, kjer se je navadno sušilo svinjsko meso in prestrasi se, ko dobi vse prazno. Kri mu sine v glavo, ko se zave, kaj se godi za njegovim hrbotom. Ali naj bi bil mar še zdaj dvomil, da njegova žena ni dobra gospodinja, ampak zapravljivka! Pri sreči ga je zbolelo in nehotje se je spomnil zopet svoje rajne žene. In vedel je, da se je spomnil še mnogo, mnogokrat, akoravno mu je rekla na smrtni postelji, da naj mu nobena misel nanjo ne kali veselja. Ah, res, kako veselje je bilo to! O vedel je, vedel, da bo še često mislili na njo, ki jo je trpinčil, ki jo je spravil v prerani grob, vedel, da se bo še često kesal.

(Dalje prihodnjek)

NOV FILM BO IMEL NEWYORŠKO PREMIERO

Slika Cpl. Mark Danielsa, ki se pripravlja na vstop v Air Forces Cadets v Moss Hartovem "Winged Victory", 20th Century-Fox filmu, ki se prične kazati 20. decembra v Roxy Theatre v New Yorku. Povest najdrznejših letalcev, ki so razburjali ozračje, ki jo predstavlja Darryl F. Zanuck.

Iz poročil Mednarodnega Rdečega Križa

Po poročilih Mednarodnega Rdečega križa so naslednji Slovenci in Slovenke v nemškem ujetništvu, bodisi kot vojni ali politični jetniki. — Seznam je bil sestavljen po nemških taboriščih meseca aprila 1944.

(Poroča Jugoslovanski Odobor iz Italije.)

29. Konzentrationslager Dachau (Bayern) — Nadaljevanje:

Petrovč Janez 61112, Pezdir Ivan 62111, Piller Henrik 63804, Piskar Valentin 58804, Plantan Milan, Podboj Viktor, Podgornik Avgust 57896, Polipec Miha, Podpac Ljubomir 58761, Sušter Stane 58761, Sušterski Josip 621115, Pogačnik Miha 57897, Štular Ivan 60973 in 60974, Poljanšek Alojz 57898, Poljšak Fran 59576, Podrekar Miloš 62114, Prešern Alojz 62116 in Edmund, Primar Anton, Prodan Edvard 58862, Prosen Ivan 57908, Pucihiar Anton, Punčuh Vid 59321, Rainer Aleksander 61121 in Feliks 578-104, Rakovec Vinko 57906, Rakuski Vinko 62117, Jančigarski Josip 61122, Rant Ignacij 58-869, Rataje Miha, Ravnik Branko 58778, Rehberger Drago 57906, Remec Franc 59600, Rener Anton, Richard Ivan 62-054, Rode Franc 59947, Rojsek Ivan 59712, Rožane Viktor, Rožman Vilibald 57907, Rujnik Anton 59537, Rupnik Ivan 59-903, Rapret Stefan 59909, Rus Jože 62124, dr. Rustia Alojz 57809, Rutar Matija, Sadar Viktor, Saksida Vladimir 57-916, Zalokar Ferdinand 61135, Samec Ivan 59957, Sark Mitja 58820, Savnik Roman 58884, Sedlak Franc 57911, Šebenik Rado, dr. Senčar Karel 57-912, Serini Karl 61139, Setnikar Anton, Ševšek 59944, Šever Franc 59340 in Igor 61142, Varl Ivan 62167, ing. Vernič Rudolf 57933, ing. Verstovšek Božidar 62171, Veselinovič Ivan 60971, Vetrich Leopold 63-842, Vodiček Viktor 57934, Vozelj Karol 57956, Vovk Alojz 58754, Vrevjak Leon 628160, dr. Vučič Volko 58805, Wertl Marjan 61175, Zajec Franc 59-749 in Avgust 62176, Zakovšek Rudolf 62179, Zaletel Vinko 61183, Zavadlal Gotard 59940, Zimič Anton 598113, Žakovšek Jože 43918, Zorec Jože 56352 in Stane 63874, Zorman Franc 59945, Zupan Oton 57041, Zupancič Marko 61190, Zargaj Franc 57438, Železnikar Vinko 59870, Žgajnar Franc 57939, Žerjal Pepi 60633, Žigon Stevo 61185, Žigman Ivan 59583, Žemec Jakob, Žetina Rok, Živček Aleksander 58785, Žirec

59400. Turk Janez 62160 in Karol, Uhane Ivan 62161, Urbanc Valentijn 63842, Urbančič Stanislav 62162, Urh Franc 59776, Urbas Alojz, Urbas Alojz, Urbas Anton in Franc 57076 in 61-171, Valant Ivan 59551, Valič Višček, Vanelli Avgust 58858, Varni Ivan 62167, dr. Rustia Alojz 57809, Rutar Matija, Sadar Viktor, Saksida Vladimir 57-916, Zalokar Ferdinand 61135, Samec Ivan 59957, Sark Mitja 58820, Savnik Roman 58884, Sedlak Franc 57911, Šebenik Rado, dr. Senčar Karel 57-912, Serini Karl 61139, Setnikar Anton, Ševšek 59944, Šever Franc 59340 in Igor 61142, Varl Ivan 62167, ing. Vernič Rudolf 57933, ing. Verstovšek Božidar 62171, Veselinovič Ivan 60971, Vetrich Leopold 63-842, Vodiček Viktor 57934, Vozelj Karol 57956, Vovk Alojz 58754, Vrevjak Leon 628160, dr. Vučič Volko 58805, Wertl Marjan 61175, Zajec Franc 59-749 in Avgust 62176, Zakovšek Rudolf 62179, Zaletel Vinko 61183, Zavadlal Gotard 59940, Zimič Anton 598113, Žakovšek Jože 43918, Zorec Jože 56352 in Stane 63874, Zorman Franc 59945, Zupan Oton 57041, Zupancič Marko 61190, Zargaj Franc 57438, Železnikar Vinko 59870, Žgajnar Franc 57939, Žerjal Pepi 60633, Žigon Stevo 61185, Žigman Ivan 59583, Žemec Jakob, Žetina Rok, Živček Aleksander 58785, Žirec

59400. Turk Janez 62160 in Karol, Uhane Ivan 62161, Urbanc Valentijn 63842, Urbančič Stanislav 62162, Urh Franc 59776, Urbas Alojz, Urbas Alojz, Urbas Anton in Franc 57076 in 61-171, Valant Ivan 59551, Valič Višček, Vanelli Avgust 58858, Varni Ivan 62167, dr. Rustia Alojz 57809, Rutar Matija, Sadar Viktor, Saksida Vladimir 57-916, Zalokar Ferdinand 61135, Samec Ivan 59957, Sark Mitja 58820, Savnik Roman 58884, Sedlak Franc 57911, Šebenik Rado, dr. Senčar Karel 57-912, Serini Karl 61139, Setnikar Anton, Ševšek 59944, Šever Franc 59340 in Igor 61142, Varl Ivan 62167, ing. Vernič Rudolf 57933, ing. Verstovšek Božidar 62171, Veselinovič Ivan 60971, Vetrich Leopold 63-842, Vodiček Viktor 57934, Vozelj Karol 57956, Vovk Alojz 58754, Vrevjak Leon 628160, dr. Vučič Volko 58805, Wertl Marjan 61175, Zajec Franc 59-749 in Avgust 62176, Zakovšek Rudolf 62179, Zaletel Vinko 61183, Zavadlal Gotard 59940, Zimič Anton 598113, Žakovšek Jože 43918, Zorec Jože 56352 in Stane 63874, Zorman Franc 59945, Zupan Oton 57041, Zupancič Marko 61190, Zargaj Franc 57438, Železnikar Vinko 59870, Žgajnar Franc 57939, Žerjal Pepi 60633, Žigon Stevo 61185, Žigman Ivan 59583, Žemec Jakob, Žetina Rok, Živček Aleksander 58785, Žirec

59400. Turk Janez 62160 in Karol, Uhane Ivan 62161, Urbanc Valentijn 63842, Urbančič Stanislav 62162, Urh Franc 59776, Urbas Alojz, Urbas Alojz, Urbas Anton in Franc 57076 in 61-171, Valant Ivan 59551, Valič Višček, Vanelli Avgust 58858, Varni Ivan 62167, dr. Rustia Alojz 57809, Rutar Matija, Sadar Viktor, Saksida Vladimir 57-916, Zalokar Ferdinand 61135, Samec Ivan 59957, Sark Mitja 58820, Savnik Roman 58884, Sedlak Franc 57911, Šebenik Rado, dr. Senčar Karel 57-912, Serini Karl 61139, Setnikar Anton, Ševšek 59944, Šever Franc 59340 in Igor 61142, Varl Ivan 62167, ing. Vernič Rudolf 57933, ing. Verstovšek Božidar 62171, Veselinovič Ivan 60971, Vetrich Leopold 63-842, Vodiček Viktor 57934, Vozelj Karol 57956, Vovk Alojz 58754, Vrevjak Leon 628160, dr. Vučič Volko 58805, Wertl Marjan 61175, Zajec Franc 59-749 in Avgust 62176, Zakovšek Rudolf 62179, Zaletel Vinko 61183, Zavadlal Gotard 59940, Zimič Anton 598113, Žakovšek Jože 43918, Zorec Jože 56352 in Stane 63874, Zorman Franc 59945, Zupan Oton 57041, Zupancič Marko 61190, Zargaj Franc 57438, Železnikar Vinko 59870, Žgajnar Franc 57939, Žerjal Pepi 60633, Žigon Stevo 61185, Žigman Ivan 59583, Žemec Jakob, Žetina Rok, Živček Aleksander 58785, Žirec

59400. Turk Janez 62160 in Karol, Uhane Ivan 62161, Urbanc Valentijn 63842, Urbančič Stanislav 62162, Urh Franc 59776, Urbas Alojz, Urbas Alojz, Urbas Anton in Franc 57076 in 61-171, Valant Ivan 59551, Valič Višček, Vanelli Avgust 58858, Varni Ivan 62167, dr. Rustia Alojz 57809, Rutar Matija, Sadar Viktor, Saksida Vladimir 57-916, Zalokar Ferdinand 61135, Samec Ivan 59957, Sark Mitja 58820, Savnik Roman 58884, Sedlak Franc 57911, Šebenik Rado, dr. Senčar Karel 57-912, Serini Karl 61139, Setnikar Anton, Ševšek 59944, Šever Franc 59340 in Igor 61142, Varl Ivan 62167, ing. Vernič Rudolf 57933, ing. Verstovšek Božidar 62171, Veselinovič Ivan 60971, Vetrich Leopold 63-842, Vodiček Viktor 57934, Vozelj Karol 57956, Vovk Alojz 58754, Vrevjak Leon 628160, dr. Vučič Volko 58805, Wertl Marjan 61175, Zajec Franc 59-749 in Avgust 62176, Zakovšek Rudolf 62179, Zaletel Vinko 61183, Zavadlal Gotard 59940, Zimič Anton 598113, Žakovšek Jože 43918, Zorec Jože 56352 in Stane 63874, Zorman Franc 59945, Zupan Oton 57041, Zupancič Marko 61190, Zargaj Franc 57438, Železnikar Vinko 59870, Žgajnar Franc 57939, Žerjal Pepi 60633, Žigon Stevo 61185, Žigman Ivan 59583, Žemec Jakob, Žetina Rok, Živček Aleksander 58785, Žirec

59400. Turk Janez 62160 in Karol, Uhane Ivan 62161, Urbanc Valentijn 63842, Urbančič Stanislav 62162, Urh Franc 59776, Urbas Alojz, Urbas Alojz, Urbas Anton in Franc 57076 in 61-171, Valant Ivan 59551, Valič Višček, Vanelli Avgust 58858, Varni Ivan 62167, dr. Rustia Alojz 57809, Rutar Matija, Sadar Viktor, Saksida Vladimir 57-916, Zalokar Ferdinand 61135, Samec Ivan 59957, Sark Mitja 58820, Savnik Roman 58884, Sedlak Franc 57911, Šebenik Rado, dr. Senčar Karel 57-912, Serini Karl 61139, Setnikar Anton, Ševšek 59944, Šever Franc 59340 in Igor 61142, Varl Ivan 62167, ing. Vernič Rudolf 57933, ing. Verstovšek Božidar 62171, Veselinovič Ivan 60971, Vetrich Leopold 63-842, Vodiček Viktor 57934, Vozelj Karol 57956, Vovk Alojz 58754, Vrevjak Leon 628160, dr. Vuč